

Rasprava o inicijativi za energetske uniju

Plenarna sjednica EGSO-a, 28. travanj 2016.

EGSO je izradio prijedloge dva mišljenja vezana za energetiku: Stanje energetske unije 2015. i Vanjska dimenzija energetske politike EU-a, o kojima se raspravlja na plenarnoj sjednici prije njihovog usvajanja. U raspravi sudjeluje i **Maroš Šefčovič**, potpredsjednika Europske komisije zadužen za energetske uniju.

Maroš Šefčovič je članove EGSO-a iscrpno izvijestio o planovima EU-a vezano za energetske uniju, naglasivši da je trebalo vrijeme za uspostavu odgovarajuće političke klime za prihvaćanje tog tranzicijskog procesa uz holistički pristup. Naveo je da za građane to nije apstraktno pitanje, posebno za mlade kojima su važne praktične politike koje se nose s klimatskim promjenama te koji žele živjeti u pametnim gradovima. Naveo je da se ne radi o utrci na kratke staze, već o maratonu do 2030. godine, u kojem aktivno trebaju sudjelovati i zemlje članice, uključujući i civilno društvo.

Govorio je o sljedećim temama: reformi sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova, postizanju niskougličnog gospodarstva, reformi energetske označavanja, komunikaciji s građanima o pristupu jeftinijoj energiji, potrebi inovacija i novih tehnologija koje će donijeti korist u svakodnevnom životu, postizanju sigurne opskrbe diversifikacijom ruta i dobavljača, energetske siromaštva, novim poslovima u zelenom gospodarstvu u kojem već radi 9 milijuna Europljana te o novim propisima koje EU planira u skorije vrijeme.

Izvjestitelji su u nastavku iznijeli osnovne naglaske dva energetska mišljenja EGSO-a, a u raspravi su sudjelovali mnogi članovi EGSO-a, ali i povjerenik Šefčovič.

Ukratko o mišljenjima EGSO-a:

Stanje energetske unije 2015.

Kratki sadržaj dokumenta Komisije

Komunikacija Europske komisije o stanju energetske unije 2015. prvo je izvješće o napretku inicijative za energetske uniju koja je pokrenuta u veljači 2015. kao jedan od ključnih prioriteta Komisije. U njoj se ispituje koliki je napredak svih 28 država članica EU-a postiglo u odnosu na pet pokazatelja – uključujući dekarbonizaciju gospodarstva, energetske učinkovitost, integraciju tržišta energije, sigurnost opskrbe energijom te energetska istraživanja i inovacije. Iznose se zaključci o politikama i raspravlja se o načinima postizanja ciljeva energetske unije u odnosu na svaki od pet pokazatelja. Komunikaciji je priloženo 29 dodatnih dokumenata među kojima su radni dokumenti službi, energetske statistike i energetske profili zemalja. Ta izvješća i dokumentacija – zajedno s predviđenim nacionalnim integriranim energetske i klimatske planovima za razdoblje 2021. – 2030. koje države članice moraju izraditi do 2018. godine – ključni su element upravljanja energetske unijom te se moraju nanovo dostavljati svake godine.

Kratki sadržaj mišljenja EGSO-a

Europski gospodarski i socijalni odbor ideju o europskoj energetske uniji podržava od 2010., kad je osnovana kao europska energetska zajednica. Odbor također pozdravlja godišnje izvješće o stanju energetske unije koje pokazuje da energija ostaje prioritetom političkog

programa diljem Europske unije te jamstvo koordiniranog napretka među sektorima i državama članicama. Izvješće o stanju energetske unije za 2015. godinu kratak je pregled stanja samo devet mjeseci nakon pokretanja programa energetske unije, zbog čega je izvješće o ocjeni napretka energetske unije tek djelomično korisno. Izvješće Odboru ipak pruža mogućnost utvrđivanja aspekata u napretku energetske unije i njenom upravljanju koji su od osobite važnosti za europsko civilno društvo. Ponajprije, u mišljenju se naglašava socijalna dimenzija. No, EGSO izražava zabrinutost zbog ograničenog dosega i nedovoljno definiranog načina na koji civilno društvo treba sudjelovati u upravljanju i izvješćivanju o napretku energetske unije. Nadalje, EGSO smatra da je hitno potrebno poboljšati statističke osnove izvješćivanja o napretku kako bi se izbjeglo procjenjivanje napretka i donošenje odluka na temelju zastarjelih ili pak nerazumljivih ili čak nepostojećih podataka.

Vanjska dimenzija energetske politike EU-a

Kratki sadržaj zahtjeva predsjedništva EU-a i obrazloženje

U prosincu 2015. EGSO je od nizozemskog predsjedništva (siječanj – lipanj 2016.) zaprimio zahtjev za razmatračko mišljenje o vanjskoj dimenziji energetske politike EU-a.

Kratki sadržaj Mišljenja

Tri najvažnija čimbenika vanjske dimenzije energije su: diversifikacija, jednoglasan pristup i ispravno razvijen unutarnji energetske sustav.

1. Diversifikacija izvora energije EU-a:

- Potrebno je proširiti krug partnera u području uvoza energije.
- Novi infrastrukturni projekti koji pridonose diversifikaciji trebali bi biti usklađeni s ciljevima strategije za energetske uniju te s pravnom stečevinom EU-a.

2. Potrebno je slijediti politiku **jednoglasnog pristupa usprkos različitim energetske mješavinama, strukturama uvoza energije i tradicionalnim partnerima među državama članicama. Zajedničko unutarnje stajalište EU-a ključno je za postizanje snažne vanjske dimenzije. EGSO također potiče države članice da koordiniraju svoje pojedinačne interese u pogledu energetike te da neprestano održavaju uzajamnu solidarnost i transparentnost.**

3. Snažan unutarnji energetske sustav ključan je za smanjenje vanjskog utjecaja. Jedna od glavnih dimenzija energetske unije stvaranje je potpuno funkcionalnog i transparentnog unutarnjeg energetske tržišta EU-a koje:

- u potpunosti integrira energetske mreže i sustave svih država članica u unutarnje tržište EU-a i jamči njihovu potpunu sinkronizaciju;
- temelji se na razvoju tri ključna faktora: izvora obnovljive energije, energetske učinkovitosti i istraživanja i razvoja.

Budući da bi energija trebala biti financijski povoljna za potrošače te podupirati konkurentnost industrije, EGSO poziva Komisiju i nacionalne vlade da **dodijele bitnu ulogu civilnom društvu, socijalnim partnerima i organizacijama potrošača**. To je ključno za uspostavljanje inteligentne, učinkovite i održive vanjske energetske politike EU-a.